

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 112

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2001) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic” internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2001 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Genel Gerekçesi	4
• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi	6
• Dışişleri Komisyonu Raporu	7
• Teklif Metni	9
• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	9
• Anlaşma Metni	10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 490510 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop

Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2001)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının ana amacı; beraberinde yalnızca sermaye değil, aynı zamanda teknoloji, yönetim becerisi, uluslararası pazarlara giriş imkânını da getiren doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını taraf ülkeler arasında teşvik etmek ve ilgili ülkenin hukuki düzeni içinde bu yatırımların korunmasını sağlamaktır.

Ülkemiz müteşebbis ve sermayesinin dış ülkelere açılması, aynı zamanda yabancı yatırım ve ileri teknolojinin ülkemize gelmesi yolu ile ekonomimizin küreselleşen dünya ekonomisi içinde etkin bir şekilde yer alması, genel ekonomik politikamızın ana hedefleri arasındadır. Bu çerçevede, ülkemizde yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının korunması ve daha fazla yabancı sermaye girişinin özendirilebilmesi için, yatırım ve ticaret ilişkilerimizin yoğun olduğu veya bu ilişkilerin gelişmesine yönelik potansiyele sahip olduğu düşünülen ülkelerle, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının imzalanmasına 1962 yılında başlanmıştır. Ülkemizin sermaye ihraç eder hale gelmesi ile bu süreç hızlandırılmıştır.

Bu itibarla 25 Ekim 2017 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın temel esasları aşağıda özetlenmiştir:

1. Anlaşmaya taraf ülke sınırları içinde gerçekleştirilen yabancı sermayeli yatırımların ve yatırımlarla ilgili faaliyetlerin tabi olacağı muameleyi belirleyerek ekonomik işbirliği için uygun şartları oluşturmak.

2. Türkiye ve Özbekistan’da yabancı yatırımların kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek.

3. Her iki ülkede, özel teşebbüsle ev sahibi devlet arasında yatırımlarla ilgili çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmek.

Daha istikrarlı bir yatırım ortamının teminini öngören söz konusu Anlaşma ile iki ülke arasındaki sermaye akışında artış gerçekleşmesi beklenmektedir. Anlaşma, yatırımcılara ekonomik ve yasal güvence verirken, taraf ülkelere yeni herhangi bir yük getirmemektedir.

25 Ekim 2017 tarihinde imzalanan söz konusu Anlaşma yürürlüğe girdiği tarihte, iki ülke arasında 28 Nisan 1992 tarihinde imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması” yürürlükten kalkacaktır.

25 Ekim 2017 tarihinde imzalanan Anlaşma, 28 Nisan 1992 tarihli Anlaşmadan temel olarak aşağıdaki noktalarda farklılıklar içermektedir:

1. Anlaşma Türkçe, Özbekçe ve İngilizce dillerinde tüm metinler eşit derecede geçerli olacak şekilde ve yorumlamada farklılık olması halinde İngilizce metin esas alınmak üzere imzalanmıştır.

2. “Yatırım” terimi, taraf ülkelerin kalkınmasına katkı sağlayacak doğrudan yabancı yatırımları içerecek ve spekülatif yatırımları Anlaşma kapsamı dışında bırakacak şekilde tanımlanmıştır.

3. Anlaşmaya, akit taraflarca yatırımcılara tanınan “en çok gözetilen ulus” ve “milli muamele” ilkelerinin gayrimenkul edinimi bakımından uygulanmasına istisna getirilmesine imkân sağlayan hüküm eklenmiştir.

4. Akit tarafların çevre, insan, hayvan ve bitki sağlığının yanı sıra canlı veya cansız tükenbilir doğal kaynakların korunmasını sağlamak üzere ayrımcı olmayan düzenlemeler yapmasına ve hukuki tedbirler almasına imkân veren hükümlere Anlaşmada yer verilmiştir.

5. Anlaşmanın uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin hükümlerinde, uluslararası tahkim mekanizmasına başvurulmasına ilişkin istisnalar yer almıştır. Söz konusu istisnalar uyarınca, yalnızca yabancı sermaye ile ilgili yürürlükteki mevzuat çerçevesinde izin verilmiş ve fiilen yatırım faaliyeti başlamış olan yatırımlardan kaynaklanan uyuşmazlıklar uluslararası tahkime sunulabilecektir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 68244839-599-103114

19 Haziran 2019

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

25 Ekim 2017 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"yı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

14/10/2019

Esas No: 2/2001

Karar No: 74

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cumhurbaşkanlığınca 19/6/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”, 28/6/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 5/7/2019 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilen 2/2001 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 10/10/2019 tarihli 11’inci toplantısında Dışişleri Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti arasında 25 Ekim 2017 tarihinde Ankara’da imzalanan ve yatırımların karşılıklı fayda sağlayacak koşullarda teşvik edilmesi ve korunması ile ilgili olarak iki ülke arasındaki ekonomik iş birliğinin artırılmasını teminen imzalanan Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması hususunun, küresel dünyada sermayenin hızlı dolaşımı sonucu ortaya çıkan ihtiyaç sonucu 1960’lardan itibaren gündeme gelmeye başladığı, bu kapsamda Türkiye’nin de uluslararası ticaretin etkin ve stratejik bir aktörü olarak bu anlaşmalara ihtiyaç duymaya başladığı,

Gerek Türk sermayesinin dolaşımı gerek Türkiye’ye gelecek yabancı sermayenin doğrudan küresel yatırımların teminat altına alınması ve teşvik edilmesi noktalarında bu tarz işbirliği anlaşmalarına her zaman açık olduğumuz, bugün itibarıyla 100’ün üzerinde ülkeyle yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması anlaşması imzalandığı,

Özbekistan ile karşılıklı irade kapsamında ortak ticaret hacmimizin artırılması amacıyla oluşan pozitif atmosferin iki ülke arasındaki ticarete hızlı bir şekilde yansdığı,

Bu anlamda, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasıyla hem Özbekistan’dan Türkiye’ye, hem de Türkiye’den Özbekistan’a gerçekleştirilen yatırımların koruma altına alınacağı,

2017 yılında imzalanan Anlaşmanın Özbekistan tarafında iç onay sürecinin tamamlandığı, tarafımızdan da onaylanmasının iki ülke arasında hızlanan bu ivmeyi destekleyici bir adım olacağı,

İfade edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1’inci, 2’nci ve 3’üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir. Maddelerin oylamasından sonra Teklifin tümü oya sunulmuş ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya, İstanbul Milletvekili Aziz Babuşcu ve Karabük Milletvekili Niyazi Güneş Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Volkan Bozkır</i>	<i>Ahmet Yıldız</i>	<i>Sena Nur Çelik</i>
İstanbul	Denizli	Antalya
Üye	Üye	Üye
<i>Tulay Hatunoğulları Oruç</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>	<i>Ahmet Haluk Koç</i>
Adana	Ankara	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Aydın Adnan Sezgin</i>	<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Atilla Ödünç</i>
Aydın	Balıkesir	Bursa
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Kamil Aydın</i>	<i>Utku Çakırözer</i>	<i>Mehmet Güzelmansur</i>
Erzurum	Eskişehir	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Aziz Babuşcu</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>	<i>Yunus Emre</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Zafer Sırakaya</i>	<i>Niyazi Güneş</i>	<i>İsmail Özdemir</i>
İstanbul	Karabük	Kayseri
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)	

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ MUSTAFA ŞENTOP'UN
TEKLİFİ

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI
TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 25 Ekim 2017 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI
TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- Teklifin 1'inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2'nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3'üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
YATIRIMLARIN
KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMA

Bundan sonra "Akit Taraflar" olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti;

Yatırımların karşılıklı fayda sağlayacak koşullarda teşvik edilmesi ve korunması ile ilgili olarak iki ülke arasındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile;

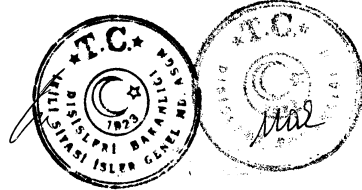
Yatırımların İşbu Anlaşma temelinde teşvik edilmesi ve karşılıklı korunmasının sermaye ve teknoloji akışı ile karşılıklı fayda sağlayacak ekonomik ve ticari işbirliğinin geliştirilmesini teşvik edeceğini kabul ederek;

Yatırımlara adil ve hakkaniyete uygun muamele edilmesinin; yatırımlar için istikrarlı bir ortamın idamesi açısından arzulandığına ve ekonomik kaynakların etkin kullanımının en üst düzeye çıkarılmasına katkıda bulunacağına ve yaşam standartlarını geliştireceğine dair mutabık kalarak; ve

Bu amaçlara sağlık, güvenlik ve çevreye ilişkin genel uygulama önlemleri yanında uluslararası kabul görmüş işçi haklarını zayıflatmadan ulaşılabileceğine ikna olarak;

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin bir anlaşmanın yapılmasına karar vermiş olarak;

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE 1
Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amacı bakımından:

1. "Yatırım" terimi; uzun süreli ekonomik ilişkiler kurmak amacıyla bir Akit Tarafın Devletinin ülkesinde bu Akit Tarafın kanunlarına ve düzenlemelerine uygun olarak edinilen ve yatırım özelliklerini taşıyan iş faaliyetleri ile bağlantılı her türlü mal varlığını ifade eder ve bunlarla sınırlı olmamak üzere özellikle aşağıdakileri içerir:

- (a) taşınır ve taşınmaz malların yanı sıra ipotek, rehin, kefalet gibi diğer haklar ve malvarlığının bulunduğu Akit Tarafın kanun ve düzenlemelerine uygun olarak tanımlanan diğer benzer haklar;
- (b) yeniden yatırılan gelirler;
- (c) para alacakları veya bir yatırımla ilgili ekonomik değeri olan diğer haklar;
- (d) hisseler, hisse senetleri ya da şirketlere iştirakin diğer her türlü şekli;
- (e) özellikle patentler, endüstriyel tasarımlar, teknik süreçler gibi fikri ve sınai mülkiyet haklarının yanında ticari markalar, ticari itibar ve know-how;
- (f) doğal kaynaklara yönelik imtiyazlar da dahil olmak üzere, Akit Tarafların kanun ve düzenlemeleri ile veya sözleşme ile verilmiş iş imtiyazları.

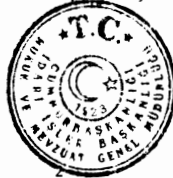
Daha fazla belirlilik açısından, İşbu Anlaşmanın amaçları bakımından, yalnızca bir Akit Tarafın Devletinin ülkesinden diğer Akit Tarafın Devletinin ülkesine mal ve hizmetlerin satışı ile ilgili ticari sözleşmelerden kaynaklanan bir parasal alacak hakkı ya da bir Akit Tarafa veya devlet işletmesine verilen borç, banka kredi mektubu ya da ticaretin finansmanı gibi bir ticari işlemle ilişkili olarak kredi sağlanması yatırım teşkil etmez.

Bir mal varlığının İşbu Anlaşma uyarınca yatırım sayılması için; mal varlığı, sermaye veya diğer kaynakların taahhüdü, gelir veya kazanç beklentisi, risk üstlenme ve ev sahibi Akit Tarafın ekonomik kalkınması için önem taşıma gibi yatırım özelliklerini taşımalıdır.

2. "Yatırımcı" terimi:

Diğer Akit Tarafın Devletinin ülkesinde bir yatırım yapmış olan;

- (a) kanunlarına göre, bir Akit Tarafın Devletinin vatandaşı olan gerçek kişileri;
- (b) kayıtlı işyerleri ile birlikte esaslı iş faaliyetleri bir Akit Tarafın Devletinin ülkesinde bulunan ve o Akit Tarafın Devletinin yürürlükteki kanunları ve düzenlemeleri çerçevesinde kurulmuş veya teşekkül etmiş tüzel kişileri ifade eder.

3. "Gelirler" terimi; bir yatırımdan ya da yeniden yatırımdan elde edilen meblağları ifade eder ve bunlarla sınırlı olmamakla beraber özellikle, kâr, faiz, sermaye kazançları, royaltiler, ücretler ve temettüleri içerir.

4. "Ülke" terimi:

(a) Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili olarak; kara ülkesini, iç sularını, karasularını ve bunların üzerindeki hava sahasını, aynı zamanda, canlı veya cansız doğal kaynakların araştırılması, işletilmesi ve korunması amacıyla Türkiye'nin uluslararası hukuka uygun olarak üzerinde egemen hak ve yetkilere sahip olduğu deniz alanlarını ifade eder.

(b) Özbekistan Cumhuriyeti ile ilgili olarak; kara alanını, içsularını ve karasularını ve bunların üzerindeki hava sahasını ve karasularının altındaki, deniz yatağı ve altındaki toprak altı ve üzerini örten su kaynaklarının araştırılması ve işletilmesine yönelik olarak Özbekistan Cumhuriyeti'nin üzerinde uluslararası hukuk ve ulusal mevzuatı uyarınca egemen haklara sahip olduğu alanları ifade eder.

5. "Her bir Akit Tarafın Devletinin kanunları ve düzenlemeleri"; her bir Akit Tarafın Devletinin ülkesindeki yasal olarak bağlayıcı nitelikteki kanunlar, düzenlemeler, kurullar, kararlar, kararları ifade eder.

MADDE 2

Uygulama Kapsamı

İşbu Anlaşma, bir Akit Tarafın Devletinin ülkesinde, bu Akit Tarafın Devletinin ulusal kanun ve düzenlemelerine uygun olarak diğer Akit Tarafın Devletinin yatırımcıları tarafından işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce veya sonra yapılmış yatırımlarına uygulanacaktır. Bununla birlikte; işbu Anlaşma, yürürlüğe girmesinden önce yatırımlarla ilgili ortaya çıkmış olan uyumsuzluklara ya da işbu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesinden önce ortaya çıkmış herhangi bir olgu ya da olay ya da ortadan kalkmış herhangi bir durumla ilgili olarak uygulanmayacaktır.

MADDE 3

Yatırımların Teşviki ve Korunması

1. Her bir Akit Taraf, kanun ve düzenlemeleri çerçevesinde, kendi Devletinin ülkesinde, diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını mümkün olduğunca teşvik eder.

2. Her bir Akit Tarafın Devletinin yatırımcılarının yatırımları, diğer Akit Tarafın ülkesinde, kanunları ve düzenlemeleri ile uyumlu olacak şekilde, tam koruma ve güvenlik, adil ve hakkaniyete uygun muameleye tabi tutulur. Akit Taraflardan hiçbir ülkesinde, makul olmayan veya ayrımcı tedbirlerle, diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarının yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, gerçekleşmesine, genişletilmesine, satışına, tasfiyesine veya elden çıkarılmasına hiçbir şekilde engel olmaz.

MADDE 4

Yatırımlara Uygulanacak Muamele

1. Her bir Akit Taraf, kanun ve düzenlemeleri çerçevesinde, yatırımları, herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uygulananndan daha az elverişli olmayacak şekilde, ülkesine kabul eder.

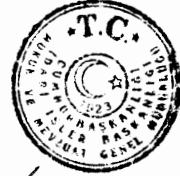
2. Her bir Akit Taraf, kurulmuş olan bu yatırımlara, bunların yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, işletilmesine, faydalanılmasına, genişletilmesine, satışına, tasfiyesine veya elden çıkarılmasına ilişkin olarak, kendi yatırımcılarının yatırımları ya da herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uyguladığı muameleden hangisi en elverişli ise, bundan daha az elverişli olmayan bir muamelede bulunur.

3.(a) İşbu Maddenin hükümleri, bir Akit Tarafın tamamen ya da kısmen vergilendirmeye ilişkin herhangi bir uluslararası anlaşma veya düzenleme ile tanımlı olduğu bir muameleyi, tercihi veya ayrıcalığı, diğer Akit Tarafın yatırımcılarına da sağlamakla yükümlü olduğu şeklinde yorumlanmaz.

(b) İşbu Anlaşmanın ayrımcılık yapmama, Ulusal Muamele ve En Çok Kayırılan Ulus Muamelesi hükümleri, Akit Taraflardan herhangi birinin, bir gümrük birliği, ekonomik birlik veya parasal birliğe, bir ortak pazara veya serbest ticaret bölgesine üyeliğinden veya bunlarla ortaklığından kaynaklanan ve Akit Tarafların Devletlerinin kendi vatandaşlarına ya da şirketlerine veya bu gibi bir birliğin, ortak pazarın ya da serbest ticaret bölgesinin kendi vatandaşları veya şirketlerine, bu tür bir birliğin üye devletlerinin vatandaşlarına veya şirketlerine veya herhangi bir üçüncü ülke vatandaşlarına veya şirketlerine tanımlı olduğu tüm mevcut veya gelecekteki avantajlara uygulanmaz.

(c) İşbu Anlaşmanın En Çok Kayırılan Ulus Muamelesine ilişkin hükümleri Akit Taraflardan biri ile diğer Akit Taraf yatırımcıları arasındaki uyumsuzluk çözümlerine uygulanmaz.

(d) İşbu Anlaşmanın 3. ve 4. Maddelerinin hükümleri, Akit Tarafların hiçbirini toprak, gayrimenkul ve bunlar üzerindeki aynı hakların edinimi bakımından kendi yatırımcılarının yatırımlarına uyguladığı muamelelerin aynısını diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına uygulamakla yükümlü kılmaz.

MADDE 5
Genel İstisnalar

1. İşbu Anlaşmanın hiçbir hükmü, bir Akit Tarafın:

(a) insan, hayvan veya bitki hayatı veya sağlığının veya çevrenin korunması için düzenlenen ve uygulanan;

(b) canlı veya cansız tükenebilir doğal kaynakların korunmasıyla ilgili;

ayırımı olmayan herhangi bir hukuki önlemi almasına, sürdürmesine ya da uygulamasına engel olacak şekilde yorumlanamaz.

2. İşbu Anlaşmanın hiçbir hükmü:

(a) bir Akit Tarafın, temel güvenlik çıkarlarına aykırı gördüğü herhangi bir bilgiyi açıklamasını veya böyle bir bilgiye erişime izin vermesini gerektirecek şekilde;

(b) hiçbir Akit Tarafın;

(i) silah, cephane ve savaş gereçleri ticareti ile bir askeri ya da diğer bir güvenlik kuruluşuna doğrudan veya dolaylı olarak diğer mal, teçhizat, hizmet ve teknoloji sağlama amacıyla yapılan ticaret ve işlemlere ilişkin,

(ii) savaş zamanında veya uluslararası ilişkilerle ilgili diğer acil durumlarda, veya

(iii) nükleer silahların veya diğer patlayıcı nükleer cihazların yayılmasının önlenmesine ilişkin ulusal politikaların veya uluslararası anlaşmaların uygulanmasıyla ilgili olarak,

(iv) yasadışı faaliyetlerle ilgili olarak,

kendi temel güvenlik ve ekonomik çıkarlarının korunması için gerekli gördüğü tedbirleri almasına engel olacak şekilde, veya

(c) herhangi bir Akit Tarafı, uluslararası barış ve güvenliğin sürdürülmesi için Birleşmiş Milletler Şartı'ndan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla harekete geçmekten alıkoymak şekilde,

yorumlanamaz.

3. Bu tip önlemlerin alınması, sürdürülmesi ya da uygulanması, bu tip önlemlerin gerekçesiz bir şekilde uygulanmaması ve diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımları üzerinde gizli bir kısıtlama getirmemesi koşuluna bağlıdır.

MADDE 6
Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar, kamu yararı gözetilerek, ayrımcı olmayacak biçimde; anında, yeterli ve etkin tazminat ödenerek, hukuki usule uygun olarak ve işbu Anlaşmanın 3. Maddesinde belirtilen genel muamele prensiplerine göre yapılanlar hariç olmak üzere kamulaştırılmamaz, devletleştirilemez veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan tedbirlere (bundan sonra kamulaştırma olarak anılacaktır) maruz bırakılamaz.
2. Sağlık, güvenlik ve çevre gibi halkın refahını ilgilendiren meşru hedeflerin korunması amacıyla düzenlenen ve uygulanan ayrımcı olmayan yasal önlemler, dolaylı kamulaştırma teşkil etmez.
3. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin yapıldığı veya kamuoyuna duyurulduğu tarihten önceki piyasa değerine eşit olur. Tazminat gecikme olmaksızın ödenir ve 8. Maddenin 2. fıkrasında da belirtildiği gibi serbestçe transfer edilebilir.
4. Tazminat serbestçe çevrilebilen bir para cinsi ile ödenir ve ödenmesinde gecikme olması durumunda, altı (6) aylık LIBOR oranından düşük olmayacak şekilde, kamulaştırma yapılan tarihten ödeme yapılan tarihe kadar geçen süre için uygun bir faiz oranını içerir.

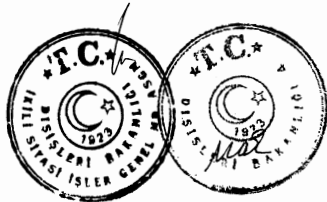
MADDE 7
Kayıplar için Tazminat

1. Yatırımları diğer Akit Tarafın ülkesinde savaş ya da silahlı çatışma, ihtilal, isyan, iç karışıklık veya diğer benzeri olaylar nedeniyle zarar gören Akit Tarafların her birinin yatırımcıları, diğer Akit Tarafın bu gibi kayıplar bakımından aldığı tazmin edici tedbirlere ilişkin olarak, kendi yatırımcılarına veya herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarına uyguladığı muameleden daha az elverişli olmamak üzere, hangisi en elverişli ise, o muameleye tabi tutulur.

2. Bu Maddenin 1. fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, anılan fıkrada belirtilen durumlardan herhangi birinde, diğer Akit Tarafın Devletinin ülkesinde zarar gören bir Akit Tarafın yatırımcılarının zararları;

(a) diğer Akit Tarafın kuvvetleri veya resmi makamları tarafından mallarına el konulması, veya

(b) diğer Akit Tarafın kuvvetleri veya resmi makamları tarafından mallarının çatışma halinde olmadığı ya da bunu zorunlu kılmadığı halde tahrip edilmesi, durumunda hızlı, yeterli ve etkin bir şekilde karşılanacak ya da tazmin edilecektir. Hasıl olan ödemeler başka bir para birimine serbestçe çevrilebilir olacaktır.

MADDE 8
Ülkesine İade ve Transfer

1. Her bir Akit Taraf, diğer Akit Tarafın yatırımcılarına, bir yatırıma ilişkin bütün transferlerin, Devletin kanunları ve düzenlemeleri uyarınca ilgili vergiler ve ücretlerin ödenmesinden sonra, kendi Devletin ülkesinden içeri ve dışarıya serbestçe ve gecikme olmaksızın yapılmasını iyi niyetle garanti eder. Bu gibi transferler, aşağıdakileri içerir:

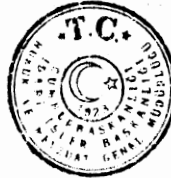
- (a) ana sermaye ve yatırımı sürdürmek veya artırmak amaçlı ilave sermaye;
- (b) bu Anlaşmanın 1. Maddesinin 3. fıkrasında tanımlanan gelirler;
- (c) bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen meblağlar;
- (d) bu Anlaşmanın 6. ve 7. Maddelerine ilişkin tazminatlar;
- (e) geri ödemeler ve yatırımla ilgili kredilerin faiz ödemeleri;
- (f) bir Akit Tarafın Devletin ülkesinde bir yatırımla ilgili çalışma izinlerini almış olan ve yatırımla ilgili faaliyetlerde bulunan diğer bir Akit Tarafın Devletin vatandaşlarının aldığı maaşlar, haftalık ücretler ve diğer ödemeler.

2. Aksi yatırımcı ve ev sahibi Akit Tarafça kararlaştırılmadıkça, transferler; yatırımın yapılmış olduğu çevrilebilir para birimi veya herhangi bir çevrilebilir para birimiyle, transferin yapıldığı tarihte geçerli olan piyasa döviz kuru üzerinden yapılır.

3. Yukarıdaki 1. ve 2. fıkralara bakılmaksızın, her bir Akit Tarafın Devletin kanunları ve düzenlemelerinin adil, ayrımcı olmayan ve iyi niyetle uygulanması yoluyla, bir Akit Taraf,

- (a) iflas, ödeme aczi veya alacaklarının hakkının korunması;
- (b) menkul kıymet ihracı, ticareti veya bunlarla ilgili faaliyetler;
- (c) cezai suçlar; veya
- (d) adli ya da idari yargılama kararlarına uyulmasının sağlanması

durumlarında transferleri erteleyebilir ya da önleyebilir.

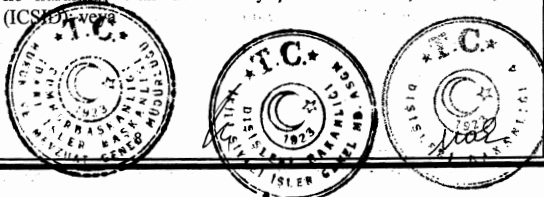

MADDE 9
Halefiyet

1. Eğer Akit Taraflardan biri yatırımcılarının yatırımlarını ticari olmayan risklere karşı korumak amacıyla bir kamu sigortası veya garanti planına sahipse ve bu Akit Tarafın Devletinin bir yatırımcısı bu sigortayı edinmiş veya plana katılmışsa, sigortalayanın yatırımcı ile sigortalayan arasındaki sigorta sözleşmesinin şartlarından kaynaklanan her türlü halefiyeti diğer Akit Tarafça tanıır.
2. Sigortalayan halefiyetten dolayı yatırımcının haklarını kullanmaya ve taleplerini öne sürmeye yetkilidir ve yatırım ile ilgili yükümlölükleri üstlenir. Halef olunan haklar veya talepler yatırımcının özğün hak veya taleplerini aşmaz.
3. Bir Akit Taraf ile sigortalayan arasındaki uyuşmazlıklar işbu Anlaşmanın 10. Maddesinin hükümlerine göre çözümlenir.

MADDE 10
Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Taraf Devleti Yatırımcıları Arasındaki
Uyuşmazlıkların Çözümü

1. İşbu Madde, bir Akit Taraf ile diğer Akit Tarafın Devletinin bir yatırımcısı arasında, 6. ve 7. Maddeler uyarınca ödenecek tazminatın miktarı, koşulları ve sırası ile ilgili ve İşbu Anlaşmanın 8. Maddesi ile tanımlanan ödemelerin transferi ile ilgili uyuşmazlıklar da dahil olmak üzere, bir Akit Tarafın işbu Anlaşma kapsamındaki bir yükümlölüğü ihlal nedeniyle yatırımcının veya yatırımın kayıp veya zarara uğramasına sebep olan uyuşmazlıklara uygulanacaktır.
2. İşbu Madde, uyuşmazlığa taraf olan yatırımcının yatırımın yapıldığı Akit Tarafın Devletinin vatandaşlığını taşıması durumunda uygulanmaz.
3. Akit Taraflardan biri ile diğer Akit Taraf Devletinin bir yatırımcısı arasında bu yatırımcının yatırımı ile ilgili olarak çıkan uyuşmazlıklar, yatırımcı tarafından yatırımın yapıldığı Akit Tarafa ayrıntılı bilgi içerecek şekilde yazılı olarak bildirilir. Mümkün olduğu ölçüde, yatırımcı ve ilgili Akit Taraf bu uyuşmazlıkları danışmalar ve müzakereler yoluyla iyi niyetle çözmeye gayret ederler.
4. Bu uyuşmazlıkların, işbu Maddenin 3. fıkrasında belirtilen yazılı bildirim tarihini takip eden altı (6) ay içerisinde bu şekilde çözümlenememesi halinde, uyuşmazlıklar yatırımcının seçebileceği:
 - (a) Devletin ülkesinde yatırım yapılmış olan Akit Tarafın yetkili mahkemesine; veya
 - (b) Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi ile kurulmuş olan Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID) veya

(c) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL)'nin Tahkim Usulü Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir ad hoc hakem mahkemesine;

(d) Uyuşmazlık taraflarının üzerinde uzlaşmaları halinde diğer tahkim kurumlarına veya diğer tahkim kurallarına

sunulabilir.

5. Ev sahibi Akit Taraf, uyuşmazlığa taraf olan yatırımcıdan, uyuşmazlığı uluslararası tahkime taşımadan önce, Akit Tarafın Devletin kanun ve düzenlemelerine göre oluşturulmuş olan yerel idari gözden geçirme prosedürlerine başvurmasını talep etme hakkına sahiptir. Her durumda, söz konusu gözden geçirme prosedürlerinin tamamlanıp tamamlanmaması, uyuşmazlığa taraf olan yatırımcının İşbu Maddenin 4. fıkrasında bahsedilen forumlara başvurmasını engellemez.

Eğer uyuşmazlık 4. fıkraya uyarınca Akit Tarafın yetkili mahkemesine sunulmuş ise, yatırımcı aynı zamanda uluslararası tahkime başvuramaz.

6. Yatırımcının uyuşmazlığı İşbu Maddenin 4. fıkrasında bahsedilen uyuşmazlık çözüm yollarından birine sunduğu andan itibaren, bu yollardan birinin seçimi nihaidir.

7. Yatırımcının uyuşmazlığa yol açan olayları ilk defa öğrendiği ya da öğrenmiş olması gereken tarih üzerinden 5 (beş) yıl geçmesi durumunda, uyuşmazlık uluslararası tahkime sunulamaz.

8. Yalnızca ev sahibi Akit Tarafın Devletin kanun ve düzenlemeleri ile uyumlu olacak şekilde yapılmış ve etkin bir şekilde başlamış bir yatırımdan kaynaklanan uyuşmazlıklar, ICSID ya da İşbu Maddenin 4. fıkrası uyarınca üzerinde uzlaşılan diğer uluslararası uyuşmazlık çözüm yollarından birinin yetki alanına girer.

9. Tahkim mahkemesi kararlarını İşbu Anlaşmanın hükümlerine, uyuşmazlığın tarafı olan ve ülkesinde yatırım yapıldığı Akit Tarafın Devletin kanunlarına ve düzenlemelerine (kanunlar ihtilafına ilişkin kurallar da dâhil olmak üzere) ve her iki Akit Tarafa kabul edilen ilgili uluslararası hukuk ilkelerine uygun olarak alır.

10. Tahkim kararları uyuşmazlığın bütün tarafları için nihai ve bağlayıcıdır. Her bir Akit Taraf verilen kararları kendi ulusal kanunları çerçevesinde yerine getirir.

11. Yatırımcı ve ev sahibi Akit Tarafın ülkesinde azınlık devlet hissesine sahip bir tüzel kişilik arasındaki herhangi bir uyuşmazlık, İşbu Maddenin 4. fıkrasında bahsedilen yetkili kurumlarca uluslararası hukuk altında devlet dokunulmazlığı ilkesi doğrultusunda değerlendirilir.

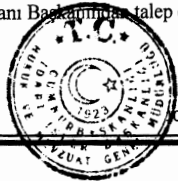

MADDE 11
Faydaların Reddi

1. Bir Akit Taraf işbu Anlaşmadan kaynaklanan faydaların, diğer Akit Tarafın Devletinin bir şirketi olan diğer Akit Tarafın Devletinin bir yatırımcısına ve bu gibi bir yatırımcının yatırımlarına uygulanmasını, söz konusu şirketin kanunları çerçevesinde kurulmuş olduğu Akit Tarafın Devletinin ülkesinde önemli faaliyetlerinin olmaması ve Anlaşmanın tarafı olmayan bir tarafın yatırımcısının veya Anlaşmanın faydalarının uygulanmasını reddeden Akit Tarafın Devletinin yatırımcılarının bu şirkete sahip olması veya idare etmesi halinde reddedebilir.
2. Faydaların tanınmasını reddeden Akit Taraf, faydaların reddinden önce mümkün olduğu ölçüde, diğer Akit Tarafa bildirimde bulunur.

MADDE 12
Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Cözümü

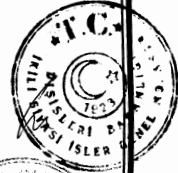
1. Akit Taraflar işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanmasıyla ilgili aralarında çıkan herhangi bir uyuşmazlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde hızlı ve hakkaniyete uygun bir çözüm arayacaklardır. Bu bakımdan, Akit Taraflar bu gibi çözümlere varmak için doğrudan ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Eğer Akit Taraflar uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren altı (6) ay içerisinde yukarıda belirtilen yöntemler ile kendi aralarında bir anlaşmaya varamazlarsa uyuşmazlık, Akit Taraflardan herhangi birinin isteği üzerine, üç üyeli bir tahkim mahkemesine sunulabilir.
2. Talebin alınmasından itibaren iki (2) ay içerisinde, her bir Akit Taraf bir hakem tayin edecektir. Akit Taraflardan herhangi birinin belirtilen süre içinde hakemi atayamaması halinde, diğer Akit Taraf Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'ndan atamayı yapmasını talep edebilir.
3. Tayin edilen bu iki hakem üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Eğer her iki hakem atanmalarından itibaren iki (2) ay içerisinde Başkan seçiminde anlaşmaya varamazlar ise, Başkan Akit Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından atanır.
4. Eğer, bu Madde'nin 2. ve 3. fıkralarında belirtilen durumlarda, Uluslararası Adalet Divanı Başkanı söz konusu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Başkan Vekili tarafından yapılacaktır ve eğer Başkan Vekili de bu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Vekili Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Akit Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılır.
5. Tahkim Mahkemesi, Heyet Başkanının seçtiği tarihten itibaren üç (3) ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer hükümleriyle tutarlı olacak şekilde usul kuralları üzerinde anlaşmaya varır. Böyle bir anlaşmanın olmaması halinde, Tahkim Mahkemesi, genel kabul görmüş uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak, usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'na talep eder.

6. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz (8) ay içerisinde bütün beyanlar yapılır, bütün duruşmalar tamamlanır ve Tahkim Mahkemesi, hangisi daha sonra gerçekleşirse, son beyanların sunulduğu veya duruşmaların bittiği tarihten sonra iki (2) ay içinde karara varır. Tahkim Mahkemesi, nihai ve bağlayıcı olacak kararını oy çokluğu ile alır. Tahkim Mahkemesi kararını, işbu Anlaşma ve Akit Taraflar arasında uygulanabilir uluslararası hukuka uygun olarak alır.

7. Başkanın, diğer hakemlerin masrafları ve yargılama ile ilgili diğer masraflar Akit Taraflarca eşit olarak ödenir. Bununla birlikte, Tahkim Mahkemesi giderlerin daha yüksek bir oranının Akit Taraflardan biri tarafından ödenmesine re'sen karar verebilir.

8. Eğer bir uyumsuzluk, işbu Anlaşmanın 10. Maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmuşsa ve hala mahkeme önündeysse, aynı uyumsuzluk işbu Madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulamaz. Bu durum, her iki Akit Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurulmasını engellemez.

MADDE 13
Yürürlüğe Girme

1. İşbu Anlaşma, Akit Tarafların, yürürlüğe girmeye ilişkin gerekli dâhili yasal işlemlerin tamamlandığına dair yazılı ve diplomatik kanallarla yapılan bildirimlerden sonuncusunun alındığı tarihte yürürlüğe girer.
2. İşbu Anlaşma, Türkiye Cumhuriyeti ile Özbekistan Cumhuriyeti arasında 28 Nisan 1992 tarihinde Taşkent'te imzalanan ve İşbu Anlaşma yürürlüğe girdiği tarihte sonlandırılacak olan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması'nın yerini alır.
3. Anlaşma on (10) yıllık bir dönem boyunca yürürlükte kalır ve bu Maddenin 5. fıkrasına göre sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalmaya devam eder.
4. İşbu Anlaşma Akit Tarafların karşılıklı yazılı rızasıyla herhangi bir zamanda yazılı protokoller yoluyla değiştirilebilir. Bu değişiklikler İşbu Maddenin 1. fıkrasında belirtilen aynı yasal usul çerçevesinde yürürlüğe girer.
5. Akit Taraflardan her biri, bir yıl öncesinden diğer Akit Tarafa yazılı bir bildirimde bulunarak ilk on yıllık dönemin sonunda veya bu tarihten sonra herhangi bir zamanda Anlaşmayı feshedebilir.
6. İşbu Anlaşmanın sona erdiği tarihten önce yapılan veya edinilen ve İşbu Anlaşmanın diğer bir şekilde uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, İşbu Anlaşmanın diğer tüm Maddelerinin hükümleri sona erme tarihinden itibaren bir on (10) yıl daha geçerli olmaya devam eder.

Yukarıdaki hususlar muvacehesinde, İşbu Anlaşma Hükümetlerince yetkili kılınan ve aşağıda imzası bulunan temsilciler tarafından imzalanmıştır.

Ankara'da, 25/10/2017 tarihinde ikişer nüsha olarak Türkçe, Özbekçe ve İngilizce dillerinde, tüm metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

İşbu Anlaşmanın yorumunda farklılık olması halinde, İngilizce metin esas alınır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Nihat ZEYBEKCI
Ekonomi Bakanı

12

ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Azim AKHMEDKHODJAEV
Devlet Yatırımlar Komitesi Başkanı

